

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 463-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—

ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksik number 15 senti

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR

JA VASTUTAV TOIMETAJA

A. FULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Janusson

Sektsooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurkus

Sektsooni nõukogu esimees Prof. P. Kõpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 34

Tallinn, 27. augustil 1935

Nr. 34

SISU:

	Lhk.
PÕLLUMAJANDUS.	
Tapamajade tegevus 1934. a.	598
TOOSTUS JA KAUBANDUS.	
Eesti-Vene kaubandus ja kaubanduslepingud	601
Raudtee tulud ja tegevus juunis	608
Lühiuudised	604
LAEVANDUS.	
Kaubalaevastiku juurekasv jaan. — juulini	604
Maailma kaubalaevastiku konjunktuur I pool- aastal 1935. a.	605
Tallinna sadam	606
HINNAD.	
Valutahinnad	606
PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD.	
Põllumajanduslik väljavedu	606
Võiturg	607
Peekoniturg	607
Tapaloomade- ja lihaturg	608
Kanamunaturg	608
Piimaturg	608
Teraviljaturg	609
Linaturg	609
Aedviljaturg	610
Sügisene ostuväetiste turg	610
VALISMAA MAJANDUSTEATMEID.	
Euroopa rauamajanduse uus ajajärk	611
Tööstaoi välismaal	612
VALISMINISTEERIUMI VALISKAUBANDUSE OSA- KONNA TEATED.	
Soome majandus 1935. a. teisel veerandil	613
Piiratud tollialandus puuvillalõngalt Šveitsis	615
Piimapulbri sisseveo tingimused Belgias	615
Majanduslike suhete arendamine Leedul Pa- lestiinaga	615
„Lietukise“ tegevuse laendamine Leedus	615
Teravilja hindade kindlaksmääramine Tšehhoslov. Austria majandus 1935. a. II veerandil	616
Korporatiivtoimkondade asutamine kontingentide jaotamiseks Itaalias	616

CONTENTS:

	Page
AGRICULTURE.	
Activity of Slaughterhouses in 1934	598
INDUSTRY AND TRADE.	
Estonian-Russian Trade and Trade Agreements	601
Activity and Revenues of Railways in June	603
Sundry Information	604
SHIPPING.	
Increase of Merchant Marine, January — July	604
World Merchant Marine, First Half-year, 1935	605
Tallinn Harbour	606
PRICES.	
Exchange Rates	606
AGRICULTURAL MARKETS.	
Exports of Agricultural Products	606
Butter Market	607
Bacon Market	607
Cattle and Meat Market	608
Egg Market	608
Milk Market	608
Grain Market	609
Flax Market	609
Vegetable Market	610
Fertiliser Market	610
FOREIGN COUNTRIES.	
New Period in European Iron Economy	611
Unemployment in Foreign Countries	612
FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION.	
Economic Conditions in Finland During Second Quarter of 1935	613
Limited Reduction of Tariff on Cotton Yarn in Switzerland	615
Regulation of Milk Powder Imports into Belgium Development of Economic Relations Lithuania with Palestine	615
Expansion of Activities of „Lietukis“ in Lithuania Fixed Prices of Grain in Czechoslovakia	615
Economic Conditions in Austria During Second Quarter of 1935	616
Organisation of Co-operative Councils for Distri- bution of Import Quotas in Italia	616

PÖLLUMAJANDUS

TAPAMAJADE TEGEVUS 1934. a. ACTIVITY OF SLAUGHTERHOUSES IN 1934.

Üldine läbikäik. Tapamajade tegevuse ulatust mõjutab eeskätt loomapidamise areng. Teiseks — liha ja lihasaaduste eksportimise, nagu seda on Eesti, mõjutavad tapamajade tegevust tunduvalt liha ja lihasaaduste väljaveovõimalused. Lõpuks, olulise tähtsusega on käesoleval juhul ka siseturu — linnade ja alevite rahvastiku ostujõu kujunemine.

L. a. tekkis tapamajade läbikäigus väike tagasimineku. Võrreldes 1933. aasta tapamajade ja lihajärelevaatusasutiste üldine lihaläbikäik langes 316 tuh. kv-lt 313 tuh. kv-le. Tagasimineku põhjustas veiste läbikäigu vähenemine tapaloomadena (47 109 pro 57 730 looma, tagasimineku ligi 20%), samuti tapetult järelevaatusete toodud veiseliha tagasimineku ((34 tuh. pro 37 tuh. veiseveerandit). Üldiselt veiseliha läbikäik vähenes 1934. a. tapamajades, võrreldes eelmise aastaga, 13,6 tuh. kv. ehk ca 13% võrra. L. a. veiseliha läbikäik ületas siiski kõik eelmised aastad, peale 1933. ja 1928. a., kus see oli erakordselt suur, ulatudes ca 105 tuh. kv-le. Nii võib l. a. veiseliha läbikäiku pidada õieti normaalseks.

Vastandina veiseliha läbikäigule, vasikaliha läbikäik tõusis l. a. nii tapamajades tapetud (47,3 tuh. pro. 43,4 tuh. looma) kui tapetult järelevaatusetele toodud vasikate arvult (74,5 tuh. pro 65,7 tuh.).

Samuti on tõusnud sealihha läbikäik (148,6 tuh. kv pro 142,7 tuh. kv). Kuid sealihha läbikäik tõusis tapamajades tapetud sigade arvul (tõus arvult 9,2%), kuna tapetult toodi sigu järelevaatusetele vähem kui 1933. a. (vähenemine arvult 6,4%). Sealihha läbikäik tapamajades võinuks tõusta veelgi rohkem, poleks olnud elussigade väljavedu N.-Venesse, mis l. a. ulatus 9 717 seale ca 640 tuh. kr. väärtuses.

Lambaliha läbikäik jäi l. a. 1933. a. tasemele (ca 28 tuh. kv), ületades tublisti eelmisi aastaid.

Hobuste tapmine lihaks ei oma mingisugust tähtsust, kuna hobuseid söögilihaks tarvitavad ainult mõned tatarlased ja muha-

meedlased. 1934. a. tapeti tapamajades 15 hobust ja nendest saadi kogusummas 31 kv liha. Aasta varemalt oli tapamajade hobuseliha toodang 58 kv.

Tapamajade lihaläbikäigus üksikute loomaliikide järgi tuli ilmsiks väikesi muutusi. Tapamajadest läbikäinud liha koostises sealihha osatähtsus suurenes, tõustes eelmise aasta 45,2%-lt 47,4%-le. Veiselihha osatähtsus tapamajade lihaläbikäigu koostises näitas aga vähenemist, langedes eelmise aasta 32,9%-lt 1934. a. 28,9%-le. Vasikaliha osatähtsus tapamajade läbikäigus suurenes, tõustes eelmise aasta 13,8%-lt 15,5%-le. Lambaliha läbikäik tapamajadest võrreldes teiste loomade lihaläbikäiguga jäi pea samaks — 8,2% eelmise aasta 8,1% vastu.

Läbikäigu hooajad. Tapamajade tegevuses võib *Seasonality of Turnover* panna tähele aasta jook-sul kaht kõrgseisu ja kaht madalseisu momenti. Esimene elavusperiood on kevadtalvel, vasikate tapmise hooajal. Märtsis paisub tapamajadest läbikäinud lihakogus võrdlemisi suureks, peamiselt just suuremast vasikate tapmisest. 7 a. keskmiselt tõusis tapamajade läbikäik üle 28 tuh. kv märtsis. Sealt peale tapamajade läbikäigud langevad järjekindlalt kuni juulini. Juulis ilmneb kõige vaiksem ajajärk tapamajade tegevuses. Lihaläbikäigud on sellal kõige vaiksemad. 7 a. keskmiselt oli tapamajadest läbikäinud lihakogus juulis alla 17 tuh. kv. Sealt peale hakkavad tapamajade läbikäigud jälle suurenema ja teine kõrgseis saabub oktoobris-novembris. 7 a. keskmiselt tõusis tapamajade läbikäik kõige kõrgemale novembris — ligi 29 tuh. kv. Sealt peale langeb jälle tapamajade läbikäik kuni aasta lõpuni. Seega ilmneb tapamajade lihatoodangu kaks madalseisu: üks veebruaris ja teine juulis, ja kaks kõrgseisu: üks märtsis ja teine novembris.

Tapamajade läbikäikude sesoonne kõikumine on tingitud lihatootmise struktuurist.

Tapamajades tapetud ja tapetult järelevaatusele toodud loomade arv 1925-34. a.

Number of Slaughtered in Slaughterhouses, and Number of Slaughtered Animals Brought for Inspection in 1925-34.

	Tapamajades tapetud. <i>Slaughtered in Slaughterhouses.</i>					Tapetult järelevaatusele toodud. <i>Slaughtered Animals Brought for Inspection.</i>						
	Veisid <i>Cattle</i>	Vasikad <i>Calves</i>	Lambad <i>Sheep</i>	Sead <i>Pigs</i>	Hobused <i>Horses</i>	Veise veerandid <i>Beef, Quart.</i>	Vasikad <i>Calves</i>	Lambad <i>Sheep</i>	Sead <i>Pigs</i>	Seasingid <i>Hams</i>	Lambasingid <i>Hams, Mutton</i>	Hobuse veerandid <i>Horse, Quarters</i>
1934	47 100	47 270	54 792	99 886	15	34 224	74 479	30 488	65 895	3 090	71	—
1933	57 730	49 398	54 619	91 451	28	37 184	65 681	30 518	69 250	3 206	90	—
1932	50 313	37 483	42 091	100 527	29	28 245	58 110	32 155	50 530	4 468	69	—
1931	48 676	41 824	36 690	81 368	255	19 588	62 635	26 441	77 968	3 929	71	3
1930	44 969	44 753	36 642	36 247	713	17 807	62 092	26 534	60 884	4 189	280	—
1929	51 849	41 476	30 193	37 979	352	18 791	60 245	22 353	59 156	4 161	315	4
1928	68 374	46 169	43 793	55 901	53	18 135	55 353	29 210	68 322	3 087	144	6
1927	49 976	47 253	45 085	70 221	52	16 219	46 920	25 385	65 459	3 813	719	3
1926	38 256	43 310	45 092	59 599	75	14 241	47 303	26 670	59 338	3 153	538	126
1925	42 157	41 006	36 118	34 656	66	15 004	41 549	27 621	56 395	3 001	492	9

Kevadtalvine tapamajade toodangu kõrgseis on tingitud vasikate sünniajast, mis langeb kevadtalvele ja mõjutabki lihatoodangu tõusu märtsis. Sügisene kõrgseis on tingitud loomade tapmise üldisest suurenemisest, sest sügisel uue lõikuse kättesaamisega ja karjatamisperioodi lõpuga hakatakse karju korraldama talvise ületalvepidamise arvule. Nuumloomad nuumatakse ja müüakse, samuti praagitakse ka karjast välja see osa, mida ületalve ei soovita pidada, ja saadetakse lihaloomadena turule ehk tapetakse kodu oma majapidamise tarbeks. Tapamajades tapetavate sigade, lammaste ja veiste arv hakkab juba varasügisel suurenema ja suureneb kuni novembrini, mil on saavutatud maksimum tapamajade lihatoodangus.

Madalseisud tapamajade lihatoodangus — esimene madalseis veebruaris on tingitud sellest, et sügisese tapmajade läbikäigu kõrgseisu aegu on osalt juba tarvitas-kond end lihaga varustanud ja põllumehed on suure osa nuumloomadest realiseerinud, mille loomulikuks tagajärjeks vaiksusele kalduvus tapamajade tegevuses. Teine ja suurem madalseis tapamajade tegevuses ilmneb juulis, mis tingitud sellest, et loomasööda, peamiselt just jõusööda, tagavarad on otsas ja nuumloomad on tapetud. Ühtlasi tarvitas-tatakse ka suvel juba olenenud kõrgemaist temperatuuridest lihasööke vähem, asendades liha kala ja aedviljaga. Kala hakkab kevadel valguma suurel arvul turule, sellele lisaks aga suve keskpäigu igasugune aedvili. Nõnda mõjutab ka nende toitainete suurenev tarvitamine lihatarvitamise tagasimi-nekut.

Tapamajade ja lihajärelevaatuseasutiste liha läbikäik kv. 1925-34.

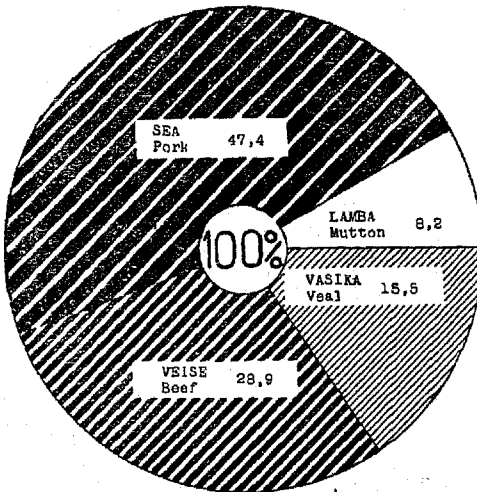
Turnover of Slaughterhouses and Meat Inspection Establishments in 1925-34 (Quint.).

	Veisiliha <i>Beef</i>	Vasikaliha <i>Veal</i>	Lambaliha <i>Mutton</i>	Sealiha <i>Pork</i>	Hobuseliha <i>Horse Meat</i>	Kokku <i>Total</i>
1934	90 494	48 699	25 588	148 626	31	313 438
1933	104 116	48 627	25 546	142 712	52	316 059
1932	98 274	38 237	22 277	168 087	60	311 935
1931	76 527	41 827	18 943	147 207	535	285 039
1930	78 090	42 740	18 652	97 778	1 493	239 651
1929	83 980	40 633	15 779	88 453	734	229 634
1928	104 369	40 606	21 905	109 055	1 141	276 064
1927	77 193	38 613	20 253	124 489	1 111	260 659
1926	49 411	37 151	20 618	106 187	412	213 759
1925	53 886	33 806	18 799	88 389	153	196 013

Mis puutub 1934. a. tapamajade lihaläbikäikudesse, siis on see üldjoontes väga sarnane 7 a. keskmiste läbikäikudega. Ka 1934. a. tulid ilmsiks kõrg- ja madalseisud tapamajade lihaläbikäigus ja need olid pea täpsalt sarnased, nagu need olnud seitsme aasta keskmiselt. Võrreldes 7 a. keskmisega olid 1934. a. tapamajade lihaläbikäigud üldiselt suuremad, sest 1934. a. oli tapamajade aastane lihaläbikäik 313 tuh. kv, kuna 7 a. keskmiselt oli tapamajade aastane lihaläbikäik 281 tuh. kv.

Suuremaid tapamaju.
Larger Slaughterhouses.

Tapamajade lihatoodang oma rõhuvas enamuses läheb linnade ja alevite lihaga varustamiseks, kuma väiksem osa läheb ekspordiks. Ekspordiliha (peekonid) valmistamise ülesandega teetseb praegu kolm tapamaju: Ü. Estonia eksporditapamaja Tallinnas, Ü. Võhma eksporditapamaja Võhmas ja Lõuna-Eesti Eksporditapamajade ühisuse tapamaja Tartus. Nende kolme eksporditapamaja toodang rõhuvas enamuses läheb ekspordiks, ainult väike osa toodangust paigutatakse siseturule. Linna ja alevi tapa-

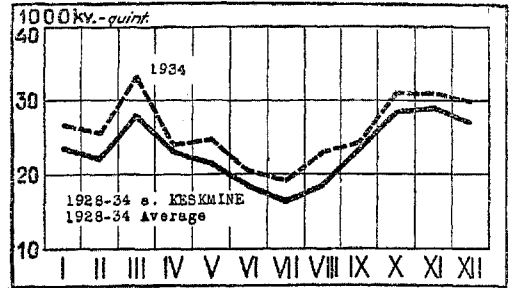

Tapamajade toodangu koostis 1934. a.

Composition of Output of Slaughterhouses in 1934.

majade ülesandeks on aga otsekohe linnade ja alevite lihaga varustamine. Olenedes neist ülesandest on kujunenud ka tapamajade läbikäigud. Väiksemis keskuses väikese elanikkude arvuga jäävad ka tapamajade läbikäigud väiksemaks. Väiksemis linnades ja alevites rahuldab elanikkond oma lihatarbeid ka tapamajade kõrvalt. Tarvitaja kasvatab sageli ise lihaloomi kodus ja tapab neid ka kodus.

Tallinn tarvitab kõige rohkem liha, loomulik, et siis ka Tallinnas tapamaja läbikäik kõige suurem. Tallinna rahvastikku arvestati 1. I 1935 139,6 tuhandele, seega moodustab Tallinna elanikkond rohkem kui ühe kolmandiku kogu Eesti linnade rahvastikust. Tallinna linna tapamaja läbikäik oli ka kõige suurem; seal tapetud loomade lihakaal tõusis 46 tuh. kv-le ja tapetult järele-

Liha läbikäik tapamajades kuude järgi.

Meat Output of Slaughterhouses by Months.

vaatusele toodud loomade lihakaal oli 48 tuh. kv, seega kokku 94 tuh. kv. Peale linna tapamaja varustas Tallinnat lihaga ka Kopli tapamaja ja Ü. Estonia eksporditapamaja Lasnamäel, niipalju, kui palju nende toodangust ei veetud välja.

Teine suuremaid linnu elanikkude arvult on Tartu — 58,8 tuh. elanikuga. Läbikäigu suuruselt Tallinna linnatapamajale järgneb ka Tartu linnatapamaja. Tartu linnatapamajas tapetud loomade lihakaal oli 22 tuh. kv ja tapetult järelevaatusele toodud loomade lihakaal 21 tuh. kv, seega tapamaja lihaläbikäik kokku 43 tuh. kv. Tartu varustamisest lihaga võtab osa ka Lõuna-Eesti eksporditapamajade ühisuse tapamaja, mille asukohaks Tartu. Järgneb Narva 23,8 tuh. elanikuga, sellele Pärnu 20,6 tuh. elanikuga jne. Samas järjekorras liigub ka tapamajade lihaläbikäik. Narva tapamajas tapetud loomade lihakaal oli 9 tuh. kv ja tapetult järelevaatusele toodud loomade lihakaal 4 tuh. kv, seega kokku 13 tuh. kv. Pärnu linnatapamaja lihaläbikäik oli 12 tuh. kv.

Nagu toodud andmeist suuremate linnade tapamajade kohta näha, liiguvad tapamajade läbikäigud võrdeliselt elanikkude arvule. Väiksemis linnades ja alevites pole rahvaarvu ja tapamajade lihaläbikäikude vahekorrd enam nõnda järjekindel, kuna siin kodus tapetud ja väljaspoolt tapamaju tarvitaja kätte minevad lihakogused segavad üldist reeglipärasust.

Tallinna ja Tartu linnatapamajadele läbikäigu suuruselt järgnesid kolm suuremat eksporditapamaja. Eksporditapamajadest kõige suurema lihaläbikäiguga oli Ü. Estonia eksporditapamaja Tallinnas 31 tuh. kv. Võhma eksporditapamaja läbikäik oli 27 tuh. kv ja Ü. L.-Eesti eksporditapam. läbikäik 24 tuh. kv.

TOOSTUS JA KAUBANDUS

EESTI-VENE KAUBANDUS JA KAUBANDUSLEPINGUD. ESTONIAN-RUSSIAN TRADE AND TRADE AGREEMENTS.

Eesti-Vene kaubanduse senises arengus näeme kolme erilisel ajal. Esimene neist haarab aastaid 1920—22, mil Venesse eksporditi peamiselt mitmesuguseid toitaineid — enamjaolt teravilja. Toitainete kõrval eksporditi järjest suurenevas koguses ka paberitööstustooteid. Samal ajal imporditi Venest väga vähe. Esmakordselt vaid 1922. a. imporditi nimetamisväärses koguses Vene naftasaadusi ning palke.

Järgneva üheksa aasta kestel (1923—31. a.) ostis Vene Eestist peamiselt paberit, ostes õige suure osa Eesti paberitoodangust. Ainult üksikuid aastaid müüdi Venesse peale paberi tunduval määral ka Eesti tekstiiltööstuse tooteid ning tallanahka. Toitaineid eks-

Eesti - N. S. V. Liidu kaubandus 1920.—22. a. (ton.).
Estonian — U. S. S. R. Trade, 1920—22 (in Tns.).

	1920	1921	1922
--	------	------	------

A. Eesti väljavedu N. S. V. Liitu.

Estonian Exports to U. S. S. R.

Üldse — Total	1920	1921	1922
Sellest: — Thereof:			
Toit- ja maitseained — Foodstuffs and stimulants	15 094	2 070	33 797
Nahk, toores ja pargitud — Hides and leather	—	2	206
Linaseemned — Linseed	—	1 217	121
Puukaup (põletispuud, vineer) — Timber (plywood, firewood)	79	3	7 835
Paber — Paper	6 095	12 889	19 507
Seep — Soap	5	46	201
Väetisained ja muu keemiakaup — Fertilisers and other chemicals	—	18	677

B. Eesti sissevedu N. S. V. Liidust.

Estonian Imports from U. S. S. R.

Üldse — Total	1920	1921	1922
Sellest: — Thereof:			
Toit- ja maitseained — Foodstuffs and stimulants	149	—	—
Nahk — Leather	—	—	93
Palgid — Logs	—	1 892	17 760
Nafta — Naphtha	—	164	2 849
Parkained — Tanning materials	—	—	283

porditi Venesse neil aastail vaid mõnel üksikul juhul ning tähtsusetas koguses. Küll aga imporditi kogu selle aja jooksul Venest suures hulgal teravilja, loomasööte, mitmesuguseid seemneid, tubakat, suhkrut, soola, kaneelit jne. Põllumajandussaaduste kõrval tähtsamaks Vene ekspordikaupadeks Eestisse olid sel ajavahemikul naftasaadused, millele import algas juba eelmisel ajajärgul. 1929. a.

peale toodi Venest ka puu- ja metallkaupa, masinaid ning keemiasaadusi. Teise ajajärgu üksikudel aastatel oli Eesti-Vene kaubandus õige aktiivne Eestile, teistel aastatel aga veel enam aktiivne Venele.

Besti — N. S. V. Liidu kaubandus 1932-34 (1000 kr)
Estonian — U. S. S. R. Trade, 1932—34 (in 1000 Kr.).

	1932	1933	1934
--	------	------	------

A. Eesti väljavedu N. S. V. Liitu.

Estonian Exports to U. S. S. R.

Üldse — Total	1932	1933	1934
Sellest: — Thereof:			
Sead — Pigs	—	—	640
Veised — Cattle	—	2	515
Liha (sealiha) — Pork	95	537	85
Toornahk — Raw hides	—	—	24
Tallanahk — Sole leather	—	283	368
Jalanõud — Footwear	—	30	—
Kariul — Potatoes	—	—	29
Paberkaup — Paper goods	13	—	—
Tekstiiltooted — Textiles	4	—	17
Metallkaup ja masinad — Metal goods and machines	26	2	3

B. Eesti sissevedu N. S. V. Liidust.

Estonian Imports from U. S. S. R.

Üldse — Total	1932	1933	1934
Sellest: — Thereof:			
Tera- ja jahvatatud vilja — Grain and milled grain	266	0,3	0,8
Aed- ja juurvili (peamiselt rosinad) — Vegetable a. fruits (mainly raisins)	7	36	21
Tubak — Tobacco	16	13	23
Mitmesugused toit- ja maitseained (peamiselt sool) — Foodstuffs a. stimulants (mainly salt)	428	273	133
Seemned (vikid) — Vetch seed	56	44	13
Loomasööd — Forage	107	84	155
Lina — Flax	16	38	52
Puupakud — Logs	277	—	671
Puukaup — Wooden articles	20	28	7
Tekstiilkaup — Textiles	15	35	18
Karusnahk — Furs	11	10	30
Mineraalkaup — Mineral goods	25	21	89
Keraamikakaup — Ceramics	14	7	2
Õlid — Oils	470	665	789
Keemiasaadused — Chemicals	—	131	91
Metallkaup ja masinad — Metal goods and machinery	295	326	231
	45	43	115

Kolmas ajajärk algas 1932. a., mil Vene lõpetas Eesti paberi ostmise ning Eesti loobus teravilja sisseveost. Seejuures Eesti jatkas naftasaaduste ostmist Venest, samuti ka Vene metsamaterjali, keemiakauba, loomasööda, soola ning väiksemal määral veel mitmete teiste kaupade ostmist. Kuna Eesti paberi müük Venesse jäi ära, mis seni moodustas valdava osa Eesti ekspordist Venesse, ja samal ajal andis end tunda valuuta nappus, siis Eesti oli sunnitud kord-korralt vähendama

Eesti-N.S.V. Liidu kaubandus 1923-31 a. (1 000 kr.) — Estonian-U.S.S.R. Trade, 1923-31 (in 1 000 kr.)

	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931
A. Eesti väljavedu N.S.V. Liitu — Estonian Exports to U.S.S.R.									
Uldse — Total . . .	3 809	4 156	10 329	12 331	6 653	5 496	2 801	4 300	3 211
Sellest: — Thereof:									
Fabrikauk — Paper goods . . .	3 687	3 974	9 456	7 992	6 535	5 173	2 588	3 496	2 038
(Pabrikauka osa kogu väljaveost) — % of paper goods from total exports . . .	97%	96%	92%	95%	98%	94%	92%	81%	62%
Tallanahk — Sole leather . . .	—	—	181	2 154	—	—	51	437	182
Tekstiilkaup — Textiles . . .	25	61	553	2 180	—	—	—	203	—
Sead — Pigs . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	700
Margarin — Margarine . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	264
Metallkaup ja masinad — Metal goods and machines . . .	28	64	79	4	2	120	58	126	45
Teravili — Grain . . .	2	—	—	—	—	103	—	—	—
Niidirullid — Thread spools . . .	—	—	—	3	68	77	—	—	—
Linaseemned — Linseed . . .	—	—	—	—	—	—	85	—	—
Liha mitmesug. — Meat (various kind) . . .	14	—	55	—	—	—	—	3	—
Kalakaup — Fish products . . .	—	65	26	—	23	—	21	19	—
B. Eesti sissevedu N.S.V. Liidust — Estonian Imports from U.S.S.R.									
Uldse — Total . . .	3 780	10 481	4 262	7 120	8 775	4 939	5 203	9 136	6 906
Sellest: — Thereof:									
Rukis — Rye . . .	2 615	5 116	1 389	2 066	3 608	153	—	2 698	495
Nisu — Wheat . . .	—	64	171	1 020	1 075	90	—	786	652
Kaer — Oats . . .	423	1 435	272	834	879	23	—	233	514
Oder — Barley . . .	48	651	—	273	58	9	9	54	—
Herned — Peas . . .	—	127	102	—	51	605	344	101	97
Nimetatud teravili kokku: — Total grain . . .	2 991	7 393	1 934	4 193	5 666	330	353	3 822	1 758
Loomasööd — Forage . . .	94	857	503	712	805	684	278	4	108
Mitmes. seemned — Seeds . . .	—	850	294	113	47	395	750	219	28
Tubak — Tobacco . . .	—	5	—	10	10	14	42	86	78
Kanep — Hemp . . .	122	36	137	65	118	122	130	109	34
Lina ja takud — Flax and tow . . .	8	61	—	—	—	25	4	46	19
Puuvill — Raw cotton . . .	—	—	—	—	—	—	—	343	758
Suhkur — Sugar . . .	—	—	—	485	288	846	766	339	996
Sool — Salt . . .	—	3	28	83	153	149	193	246	139
Kartulijahu — Potato flour . . .	—	—	—	—	—	70	130	12	—
Nafta — Naphtha . . .	16	85	85	134	176	144	155	171	137
Masuu — Crude naphtha . . .	—	15	30	13	35	65	40	68	73
Petrooleum — Petrol . . .	218	796	443	582	879	732	863	1 040	675
Bensiin — Benzine . . .	149	73	336	130	275	288	393	562	342
Määrdeõlid — Lubricating oils . . .	48	185	67	160	113	136	213	206	133
Nimetatud õliained kokku — Total . . .	431	1 154	961	1 022	1 483	1 365	1 062	2 047	1 360
Puukaup — Dry goods . . .	13	25	49	15	13	9	206	986	714
Metallkaup ja masinad — Metal goods and machines . . .	38	2	49	17	12	22	144	152	235
Keemiatööstussaadused — Products of chem. industry . . .	20	11	7	—	8	34	239	272	242

oma oste Venest. Eesti-Vene kaubavahetus oleks paratamatult kuivanud äärmiselt kokku, kui mitte Vene poolt ei oleks hakatud ostma Eestist suuremal hulgal siigu ja veiseid, sealhulgas ning tallanahka. Nende ostude arvel Eesti-Vene kaubandus on praegu jälle arenemas.

Peale kaubavahetuse tuleb Eesti-Vene majandussuhetes arvesse veel transiit. Vene transiit läbi Eesti on väga kõukuv; viimastel

aastatel on see kuivanud üsna kokku. Eesti pole samuti suutnud seni arendada mingit transiiti läbi Vene.

Eesti ja Vene valitsuste suhtumine mõlema maa vahelisse kaubandusse ja transiiti on leidnud väljendust kolmes üksteisele järgnevas lepingus. Esimeseks neist oli 2. veebruaril 1920 Tartus sõlmitud Eesti-Vene rahuleping. Rahulepingu art. XVI näeb ette, et Eesti-Vene kaubanduslikud vahekorrad korraldatakse kuni kaubanduslepingu sõlmimiseni järgmistel põhimõtetel:

a) „Enamsoodustamise tingimus oma riigi territooriumil teise lepinguosalise kodanikude, kaubanduse-tööstuse ja rahaasjanduse ettevõtete ja ühisuste, laevade ja nende koorimate, maapinna toodete, põllumajanduse ning tööstussaaduste kohta, samuti ka oma kaupade välja- ja sisseveo suhtes teise lepinguosalise territooriumile,

Vene kaupade transiit läbi Eesti (1000 ton.)

Transit of U.S.S.R. Goods through Estonia
(in 1000 Tons).

1920. a.	28	1928. a.	43
1921. „	195	1929. „	29
1922. „	346	1930. „	37
1923. „	95	1931. „	120
1924. „	162	1932. „	64
1925. „	62	1933. „	11
1926. „	78	1934. „	2
1927. „	87		

b) kaupadele, mis üle ühe lepinguosalise territooriumi veetakse, ei tohi peale panna mingisuguseid sisseveotolle ega transiitmakse.

d) transiitkaupade veotariifid ei tohi kohalise veoulatusega sama laadi kaupade tariifidest kõrgemad olla". Rahulepingus mainitakse ühtlasi, et samad põhimõtted peavad olema Eesti-Vene kaubanduslepingu aluseks. Vastav kaubandusleping sõlmiti 17. V. 1929 ning hakkas kehtima sama aasta 19. IX. Rahulepingu art. XVI asendamine samasisulise kaubanduslepinguga ei toonud mingit muutust Eesti-Vene kaubandusse. Mõlemates lepingutes määritletud korid võimaldas Venele vabalt ning võrdsetes tingimustes võistelda Eestis kõigi teiste välismaade ettevõtete, ilma et Eesti Valitsusel oleks võimalik teha eri korraldusi Eesti-Vene kaubavahetuse kohta. Küll aga võimaldas väliskaubanduse monopol Venes sealsetele valitsusele täiesti oma äranägemise järele juhtida Eesti-Vene kaubandust. Säärasesse olukorda tõi teatud kindlust kaubanduslepingule lisaks 31. X 1934

sõlmitud Eesti-Vene majanduslik kokkulepe, mis võeti täitmisele 1. I 1935. Selles kokkuleppes kohustub Vene kolme aasta jooksul ostma Eestist igal aastal 800 000 kuldrubla, s. o. umbes 2,7 miljoni kr. väärtuses kaupu. Sama summa eest võidakse importida Vene kaupu Eestisse. Peale selle võib importida Vene kaupu Eestisse veel summa eest, mida Vene tasub Eestile transiidi ning Eesti laevade prahtimise eest. Eeltoodud määrused on juba konkreetseks aluseks Eesti-Vene kaubandusele ning töotavad selle stabiilsust ja tasakaalukust ligematel aastatel.

Eesti Valitsuse püüie luua võimalikult soodsaid eeldusi kaubavahetusele Venega ei avaldu üksi Venega sõlmitud lepingutes, vaid ka selles, et teiste riikidega sõlmitud lepingutesse võeti n. n. Vene klausel. Säärane eri klausel, mis reservib Eestile võimaluse anda N.S.V. Liidule erilisi soodustusi, milledele ei saa pretendeerida kolmandad riigid, ei ole seni veel leidnud kasutamist Eesti-Vene vahetorkdades.

RAUDTEE TULUD JA TEGEVUS JUUNIS 1935.

ACTIVITY AND REVENUES OF RAILWAYS IN JUNE, 1935.

Eisialgne jaamakassade läbikäigu kokkuvõtte näitab juuni tuludes vähenemist võrreldes 1. a. juuniga.

Tulusid laekus (1000 kr.):	1935	%	1934	%
Üldse	1136	100,0	1358	100,0
sellest:				
reisijate veost	520	45,8	451	33,2
pagasi "	27	2,4	26	1,9
kauba "	577	50,8	856	63,0
mitmesugused tulud	12	1,0	25	1,9

Tulud raudteeveost vähenesid k. a. juunis võrreldes 1. a. sama kuuga üldiselt 222 tuh. kr. ehk 16,3% (tulude vahetorkd tuh. kr. 1136:1358). Tulude vähenemist põhjustas kaubaveo, peamiselt metsamaterjalide veo vähenemine (tagasimineku 278 tuh. kr. ehk 32,6%). Selle tagajärjel on tulude osatähtsus kaubaveost langenud 63%-lt 50,8%-le.

Maksulist kaupa veeti:	1935. a.	1934. a.
tn. (tuh.)	183	193
tn-km. (tuh.)	18 044	22 113

Tn-km-te vähenemist põhjustab veetud kaubakoguse tagasimineku ja veokauguse lühenemine (98,6:114,6 km). Tn-km-te arvu järgi 77% kaubaveost toimus laiarööpmelisel teel.

Tulud reisijate ja pagasiveost on, vastuoksa, tõusnud, mis tasandas osaliselt kaubaveo tagasimineku tekkinud tulude vähenemise. Tulud reisijate veost tõusid nimelt 69 tuh. kr. ehk 15,3% võrra. Laiarööpmelisel teel tõusis tulu 16,5%, kitsarööpmelisel — 10,4%.

Reisijate liiklemist iseloomustavad järgmised arvud:

	1935 a.	1934. a.
reisijate arv (tuh.)	944	801
reis-km. (tuh.)	80 653	27 084

Reisijate arv suurenes 143 tuh. ehk 17,9% ja reis-km-te arv 3 569 tuh. ehk 13,2% võrra. Reisijate suurema liiklemise juunis põhjustasid pühad (nelipüha, võidupüha, jaanipäev). Pühapäevapiletitega kaetud kilomeetrite arv tõusis 89,2%, edasi-tagasi sõiduks piletitega — 34%, ringsõitudega — 33,8% võrra. Ka teised piletiliigid näitavad tõusu, kuid vähemal määral.

Juuniga lõpeb eelarve esimene veerand. Võrreldes vedusid möödunud aasta vastava aja vedudega on reisijate veos tõus (ca 10%), kuna kaubavedu vähenes (tonnaažilt 32 tuh.

tn. ehk 6,2% ning tn-km arvu poolest 15,7% võrra).

Vastavalt vedudele näeme tuludes tõusu reisijate veost ja langust kaubaveo tuludest. Üldse on aga tulud käesoleva aasta esimesel veerandil tunduvalt langenud.

Tulud (1000 kr.)	1935. a.	1934. a.	
Üldse	3 209	3 649	-12,1%
sellest:			
reisijate veost	1 248	1 137	+ 9,8 „
pagasi „	73	74	- 1,4 „
kauba „	1 892	2 300	-22,4 „
mitmesugused tulud	56	78	-22,2 „

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

● Eesti kummitööstuse o.ü. „Põhjala“, Tallinnas, on uute artiklitena turule saatnud käsn-kummitooted, nagu: pesemiskäsnad-kindad j. m. tualett-tarbed, missuguseid tänini imporditi.

● Tallinna Maalermestrite ühing on esitanud Majandusministrile märgukirja, milles juhitakse tähelepanu nähtusele, et kodumaa lakitööstus väga vähe rõhku paneb oma toodete kvaliteedile ja sammu ei pea ajanõuetega, mille tagajärjeks on nii tarvitaja kui ka töötajate-maalri aineeline kahju.

Märgukirjas palutakse võimaldada lakkide sissevedu välismaalt, milleks alandada sisseveotollimaksu lakkidelt, et seega ergutada kodumaa lakitööstust rohkem tähelepanu pühendamata tarvitaja nõuetele ja soovidele.

● Aug. Grünberg & Ko. on Tallinnas, Olevimägi 16 asuva kristallklaasi lihvimise töökoja suurendamisele asunud. Suurendatud töökojas leiaks kuni 40 töelist tööd. Töökoja edukat tegevust raskendab mitte küllalt soodne sisseveotollimaksu vahetorkord lihvimata ja lihvitud klaasteostelt, missugust takistust tööstus palub kõrvaldada.

● V. Šuras on Tartus, Auriku tän. nr. 4 avanud lihvimispaberitöökoja, kus valmistatakse mitmesugust smürgel-, klaas- ja liivapaberit, missuguseid tänini imporditakse. Töökoja tooted on tarvitajate poolt häädeks ja nõuetele vastavaks tunnistatud.

LAEVANDUS

KAUBALAEVASTIKU JUURDEKASV JAAN.—JUULINI. INCREASE OF MERCHANT MARINE, JANUARY-JULY.

Käesoleva aasta esimese seitsme kuu jooksul kodumaa lipu all sõitev kaubalaevastik näitab jälle tunduvat tõusu. Eesti lipu on tõstnud järgmised laevad:

Laeva nimi	Br. Reg. tn.	Ehit. aasta	Omanik
A/L „Aley“	1 446	1909	Tall. L. Ühis. j. t.
„ „Olev“	1 377	1909	„
„ „Maria“	1 480	1909	Käsmu Laevaom.
„ „Elise“	1 716	1880	A. Laane j. t.
„ „Kuresaar“	2 196	1914	A/S. Merilaid ja Ko.
„ „Kulda“	1 953	1911	E. Bergmann j. t.
„ „EOS“	1 513	1890	EEEROO
„ „Helios“	1 325	—	„
„ „Hermes“	1 555	—	„
„ „Keri“	1 152	1913	P. Rass j. t.
„ „Juno“	1 031	—	„
„ „Corness“	1 553	1909	G. Orav j. t.
„ „Yorkbrook“	1 225	1905	Jakobson j. t.
„ „Peeter“	33	—	O/C. Unitas

Mp/L „Clara“	155	1892	P. Meras, Kihnu
„ „Rotalia“	19	1928	A. Luntsi, Haapsalu
P/L „Säde“	20	1935	A. Markus
„ „Emmi“	20	1935	L. Ahlström
Kokku: 18 laeva 19 779 Br. reg. tn.			

Päälle p/l „Säde“ ja „Emmi“, millised on ehitatud kodumaal, kõik laevad on ostetud välismaalt.

Samal ajal on kaubalaevastikust lahkunud järgmised laevad:

A/L „Pakri“	1 335	Br. Reg. tn.	Müüdnud avarii jär.
„ „Olivia“	1 515	„	„
Mp/L „Merkur“	207	„	„ Lätti
P/L „Hertha“	101	„	„ Soome

Kokku 4 laeva 3 158 Br. Reg. tn. Kaubalaevastiku absoluutne juurdekasv on seega 14 laeva kogutonnaaziga 16 621 Br. Reg. tn.,

mis võrdub umbes 12% kaubalaevastiku tonnaazist aasta aluks. Edu on seda silmapaistavam, et l. a. teatavasti kaubalaevastiku kasvamine jäi seisma, näidates esimest korda viimastel aastatel isegi tagasiminekut. Lisada võiks veel et ainuke välislaev „Ray!“, mis tuli Eesti lipu alla Valitsuse poolt läinud aastal antud dekreeidi põhjal, mis kergendab välislaevade tulekut Eesti lipu alla, läks tagasi välislipu alla ja müüdi lammutuseks. Mitmetes juurdetultud laevades on väliskapital, mis kaudselt võrdub Eesti lipu tõstmisele välislaeval. Kokkuvõttes on 7 kuu jooksul laevastik suurenenud 11 auriku ja 3 väiksema laeva võrra, kus uut tööd leiab umb. 200 meremeest palgaga umb. 300 000 Kr. aastas.

Kaubalaevastiku juurdekasvu tuleb sele-

tada peamiselt sellega, et l. a. laevad teenisid vähe paremini kui eelmistel aastatel ning amortisatsiooni arvel võis raha juhtida tagasi uute laevade juurdeostmiseks. Ka laevadel teenivad meremehed mahutasid oma ülejääke laevade ostuks. Suurt mõju avaldas samuti Pikalaenu Panga poolt k. a. alul avatud 4%-ne krediit, mida antakse ikuni 50% laeva väärtusest. Võib isegi ütelda, et Pikalaenu Panga krediit on kõige rohkem andnud tõuget laevastiku suurendamisele. See näitab, et kaubalaevastiku pikaajalise krediidi olemasolu on täiesti põhjendatud. Sellest tuleks teha järeldus, et tulevikus oleks soovitatav juba aegsasti uuendada laevanduse ülesehitavat krediiti, kui senine krediit hakkab jõudma lõpule.

MAAILMA KAUBALAEVASTIKU KONJUNKTUUR I POOLAASTAL 1935.

WORLD MERCHANT MARINE, I HALF-YEAR, 1935.

Võrreldes läinud aasta I poolega maailma kaubalaevastiku kaubavedu on käesoleva aasta I poolel tõusnud 3,5%. Kuna laevasõit on jäänud seejuures peagu endiseks, siis samal ajal laevade koormis on tõusnud samuti umbes 3,5%.

Laevasõidu areng I poolaastal 1933—35.

Development of Shipping, First Half-year 1933/35.

I poolaasta. — I Half-year.
1933 1934 1935 ±1935
(1934=100)

Laevasõit (milj. netto reg. tn) — Shipping (in mill. net. reg. tn)	106,7	174,1	174,0	— 0,1
Transpordit. massikaubad (milj. tn.) — Staple goods transported (mill. tn)	36,6	97,0	88,3	+ 3,5
Laevade suhteline koormis (1927-29 = 100). — Relative cargo of Ships 1927/29 = 100)	78,8	75,8	78,6	+ 3,6
Prahiindeks: „Economist“ järgi (1913 = 100). — Freight index: Accord. to „Economist“ (1913 = 100)	74,9	78,5	70,8	— 3,7
Saksa Statist. Ameti andmeil (1913 = 100). — Accord. to German Bureau of Statist. (1913 = 100)	66,3	60,9	57,0	— 6,7

Nagu võime järeldada toodud tabelist maailma kaubalaevastiku majanduslik seisukord ei ole suurenenud lähikäigu tõttu paranenud, kuna prahihinnad samal ajal lan-

gesid „Economist“ uurimuste kohaselt 3,7%, Saksa statistika andmeil koguni 6,4%. Prahihindade langust on põhjustanud puudulik kaubalaevade koormis. Kasutamata liiklemisel olevate kaubalaevade maht ulatub üle 20%. Seda põhjustas võrreldes kriisielise lähikäiguga tagasimineks rahvusvahelises kaubanduses, nagu see selgub järgnevaist andmeist:

Rahvusvahelise kaubanduse ja maailma kaubalaevastiku tonnaazi liikumine (Indeksid, 1928 = 100).

Movement of International Trade and of the Tonnage of World Merchant Marine (Indexes, 1928 = 100).

	Väliskaubandus aasta 1 veerandil * — Foreign Trade, I Quarter.	Maailma kaubalaevastiku tonnaaz —*) Tonnage of World Merchant Marine.
1933	66	102
1934	68	98
1935	70	96

Auru- ja mootorlaevade tonnaaz, mis moodustab maailma kaubalaevastikust 98%, näitab viimastel aastatel vähenemist, nagu näha järgnevaist andmeist (arvud 1. juuliks milj. br. reg. tn):

1930	1931	1932	1933	1934	1935
68,0	68,7	68,4	66,6	64,6	63,7

*) Väliskaubandus väärtuselt, elimineeritud hindade kõikumine.

Auru- ja mootorlaevade mahu vähenemine on tunduvalt väiksem võrreldes maailma kaubavahetuse tagasimekuga. Tuleb ühtlasi tähendada, et maailma kaubalaevastiku vähenemisega käib kaasas kaubalaevastiku

tehniline areng, mis tasakaalustab kaubalaevastiku mahu vähenemise. Üldiselt maailma kaubalaevastiku seisukord, vaatamata teatud paranemisele üksikute aladel, oli käesoleva aasta I poolel raske.

TALLINNA SADAM 17.—24. AUG. K. A. TALLINN HARBOUR.

Välissõidust tuli möödunud nädalal sisse 22 liini- ja 24 tramp-laeva. Enamus laevadest tuli Soomest, nimelt liini- ja tramp-laevu kokku arvult 16 laeva; nad tõid 307 tn kaup ja 728 reisijat. Kusjuures tramp-laevad tulid enamikus tühjalt; Saksast tuli üldse 8 laeva, tuues 1050 tn kaup ja 748 reisijat, kusjuures 1 laev oli huvireisijatega. Rootsiist tuli 6 laeva 221 tn segakaubaga 74 reisijaga. Inglisest tuli 5 laeva, milledest kolm tõid kaup 2921 tn, peamiselt kivisütt. Taanist tuli 3 laeva, milledest üks tõi ainult 120 tn heeringaid, teised tulid tühjalt. Peale selle tuli veel üksikuid laevu Prantsusest, Belgiast, Hollandist, Poolast ja Leedust, kuid suure-

malt jaolt tühjalt ehk vähese kaubaga, ainult Hollandist tuli 1800 tn superfosfaati.

Välja läks 21 liini- ja 20 tramp-laeva, neist Soome 17 laeva 724 tn kaubaga ja 834 reisijaga, Saksa 8 laeva, neist 6 liinilaeva segakauba ja reisijatega, 2 tramp-laeva tühjalt. Inglisse 6 laeva, mis peale 1 laeva viisid metsamaterjali, tselluloosi ja segakaupa. Rootsi 3 laeva 84 tn segakaubaga ja 254 reisijaga. Peale selle läks veel Hollandisse metsamaterjali 1 laevaga, 1 laev turistidega Lenigradi. Poola ja Belgiasse läksid igasse 1 liinilaev vähese kaubaga ja 3 laeva väljusid tühjalt, 1 Taani ja 2 Läti.

Rannasõidu laevade liikumine oli elav.

VALUUTAHINNAD. EXCHANGE RATES.

	Tallinna börs				Londoni börs	
	100 \$, 100 £ jne. eest Eesti krooni				1 £ eest \$, Saksa mk. jne.	
	26. VIII 1935		20. VIII 1935		26. VIII 1935	20. VIII 1935
	Ost	Müdk	Ost	Müdk		
\$ (dollar)	368	371	363	371	4,9781	4,9831
£ (Inglise n.)	1311	1335	1311	1335		
Saksa riigimark	141,00	144,50	141,50	145,00	12,357	12,34
Soome mark	7,98	8,10	7,98	8,10	226,93 ¹⁾	226,93
Prantsuse fr.	24,10	24,40	24,10	24,40	75,13	75,07
Belgia belga	61,40	62,40	61,45	62,45	29,50	29,475
Helveetsia fr.	118,95	120,45	119,00	120,50	15,225	15,222
Itaalia liir	20,70	30,20	20,75	30,25	60,58	60,62
Eesti kroon					18,25 ¹⁾	18,25
Rootsi kroon	93,40	94,50	93,40	94,60	19,995	19,993
Taani kroon	80,85	82,05	80,85	82,05	22,40	22,40
Norra kroon	90,95	92,15	90,95	92,15	19,902	19,902
Tšehhoslov. kr.	15,15	15,45	15,10	15,40	119,39 ¹⁾	119,38
Hollandi kulden	246,50	249,50	246,60	249,60	7,34	7,3525
Läti lant	117,00	119,50	117,25	119,75	15,00 ¹⁾	15,00
Červ. rubla					5,715 ¹⁾	5,708
Austria šilling	69,30	70,70	69,30	70,70	26,18 ¹⁾	26,15
Ungari pengő					28,25 ¹⁾	28,75
Poola zlot	68,95	69,95	68,95	69,95	26,31 ¹⁾	26,25
Leedu liti	61,20	62,10	61,20	62,10	29,60 ¹⁾	29,50
Danzigi kulden	68,95	69,95	68,95	69,95		

1. 21. VIII 1935

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalau:		1935. a. I. I kuni 26. VIII	1934. a. I. I kuni 26. VIII	1933. a. I. I kuni 27. VIII
	19. VIII- 25. VIII 1935	12. VIII- 18. VIII 1935			
VÕI (tonni)	278,4	204,6	6752,1	6594,0	5829,3
Buffer (tons)					
Sellest:					
Saksa . . .	121,8	103,0	2341,6	1815,8	2290,4
Inglisse . . .	152,6	191,6	4109,7	4022,7	3042,6
Belgiasse . . .	—	—	39,7	12,1	162,9
Soomes . . .	—	—	—	2,1	41,1
MUNAD					
(tuh. tk.) —					
Eggs (1000)	1059	1364	30082	21458	9164
Sellest:					
Inglisse . . .	308	405	20568	14748	5222
Saksa . . .	700	959	6297	4008	623
PEEKON					
(tonni) —					
Bacon (tons)	37,3	59,2	1426,2	1648,7	1809,7
LINA (tonni)					
Fiaz (tons)	20,3	35,7	4099,8	2860,0	2514,7
Sellest:					
Inglisse . . .	—	—	2380,1	2045,7	1594,5
Belgiasse . . .	—	—	70,3	121,6	679,7
Soomes . . .	—	—	134,9	99,3	62,9
Saksa . . .	20,3	35,7	902,8	482,0	11,4
Prantsusse . . .	—	—	10,3	60,6	50,2

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VOITURG — BUTTER MARKET.

Eesti võihinna noteering Manchesteris nõrgenes 91—93 š-le cwt mõõdunud nädala 92—94 š vastu. Saksast saadav hind jäi endiseks, s. o. 1 Rmk kg; Saksa veetud võikoguse osatähtsus näitas suurenemist. Võrreldes eelmise nädalaga jäi meie eksportvõi hinnaoteering endiseks, s. o. 120 snt kg.

Kuna Inglise võituru seisukorda Taani võihinna liikumisele peetakse üldiselt kindlaks, ei ole seda võimalik üldistada Baltimaade võihindade kujunemisele. Taani on oma hea võikvaliteediga ja enam-vähem ühtlase pakkumisega suutnud luua oma võile kindla tarvitajaskonna, kes ka kõrgema hinna korral tarvitab Taani võid. Kujuka näitena võime tuua mõõdunud aasta sügisel asetleidnud hindade liikumist Inglises, mil Taani võihind kõvenes, samal ajal aga teiste maade võihinnad langesid. Sarnane nähtus ilmnas ka mõõdunud nädalal.

Või sissevedu Inglisse juulis oli 918 321 cwt mõõdunud aasta sama kuu 965 326 cwt vastu. Seega oli või sissevedu juulis Inglisse 5% võrra väiksem kui mõõdunud aastal sa-

mal kuul. Käesoleva aasta esimese seitsme kuu vältel on veetud võid Inglisse 5 963 056 cwt mõõdunud aasta sama aja 6 316 689 cwt vastu. Kogu sissevedu käesoleval aastal on väiksem 6% võrra mõõdunud aasta imporditud kogusest. Või sissevedu on suurenenud Austraaliast, Iirist, Hollandist, N. Venest, Poolast ja Inglise Aafrika asumaadest. Teistest maadest on või sissevedu vähenenud.

Siseturul näitasid võihinnad mõõdunud nädalal kõvenemist, kuna 16. aug. alates eksportvõi kindlustatud hind tõusis kr. 1.30-le, endise kr. 1.20 vastu. Nii maksus snt kg: Tallinnas — lauavõi 145 snt, köögivõi 115—130 snt, Tartus — lauavõi 135—150 snt, köögivõi 110—130 snt, Rakveres — lauavõi 145 snt, taluvõi 110 snt, Narvas — lauavõi 145 snt, köögivõi 110—115 snt, Pärnus — lauavõi 145 snt (kaupl.), köögivõi 105—110 snt ja Valgas — lauavõi 130 snt ja köögivõi 113—125 snt kg.

Mõõdunud nädalal väljaveetud võikogusest läks Saksa 2882 tünni, Inglisse 2658 tünni.

PEEKONITURG — BACON MARKET.

Peekoniturul püsi nõrgenemise tendents, mis tingitud osalt ebasoodsast ilmastikust. Eesti peekoni kõrgema sordi noteering langes 2 š võrra tsentnerilt 78 š-le tsentner. Kahe nädala jooksul langesid peekonihinnad Londonis 6 š võrra tsentnerilt ehk 7% võrra.

Vastavalt hinnalangusele Londonis tuli alandada ka peekonsigade noteeringut 5 sendi võrra kg-lt.

Käesoleval nädalal eksporttapamajad maksavad peekonsigade eest järgmisi hindu:

	I sort	II sort	III sort	IV sort
60 —72 kg . . .	65	60	54	48
55,5—59,5 „ . . .	60	56	50	44
72,5—75 „ . . .	60	56	50	44
75,5—80 „ . . .	56	52	49	48

Mõõdunud nädalal tõusis eksporttapamajades tapetud sigade arv 2 443 seale 2 256 sea vastu, neist oli peekonkaalulisi 2 287 siga 1.912 sea vastu eelmisel nädalal. N.-Venesse

läks mõõdunud nädalal 226 nuumatud elusiga.

Inglises näitab sigade arv tunduvat tõusu. Käesoleva aasta suvel tõusis sigade arv 3,8 milj. seale 3,3 milj. sea vastu. Seega on sigade arv suurenenud 0,5 milj. sea ehk 15% võrra.

Praegune sigade arv Inglises on kõige suurem, mis kunagi registreeritud. Samuti on suurenenud sigade arv Iiri vabariigis 14% võrra, kuna Põhja-Iiris koguni 20% võrra. See tendents ei ennusta midagi head, sest oma toodangu tõusuga tuleb teistel riikidel vastavalt taganeda Inglise turult. See avaldub kujukalt ka Taani sigade arvus, mis näitab veel endiselt langustendentsi.

Sigade arv Taanis (tuhandeis):

	1934 a.	1935 a.
Aprill	3 081	3 038
Juuli	3 062	3 025

TAPALOODE- JA LIHATURG — CATTLE AND MEAT MARKET.

Veiseliha hindades märgiti nõrgenemist. Nii maksub praegu veiseliha 16—38 snt kg, vastavalt sordile ja headusele. Eluskaalu alusel turustades nuumveised maksuvad 22—24 snt, keskmised 18—20 snt ja lahjad 15—17 snt kg. Hinnad võivad veel lõdveneda, sest pakkumine on kaunis rohke.

Nuumvasikate hinnad kõvenesid. Nii maksuvad nuumvasikad praegu 43—55 snt, keskmised 32—40 snt ja lahjad 26—30 snt kg, lihana turustades ja eluskaalu viisi müües 20—40 snt kg, vastavalt headusele. Hinnad püsivad.

Eksportlammaste hinnad kõvenesid 11 snt võrra kg-lt. Nende hinnaks tapakaalu alusel turustades noteeriti 80—85 snt ja eluskaaluhinnaks franko saatejaam 32—37 snt. Siseturuhinnad on endised 27—46 snt kg, vastavalt headusele;

eluskaalu alusel turustades tehti tehinguid 19—30 snt kg piirides. Hinnad selgusetu.

Sealiha pakkumine keskmine. Noored sead maksusid 39—42 snt, lihasead 36—40 snt ja rasvasead 33—36 snt kg. Eluskaalu alusel turustades tuleks tehinguid teha 25—29 snt kg piirides. Hinnad püsivad.

Lihahinnad teiste linnade turgudel (snt kg).

	Sealiha	Veiseliha	Vasikaliha	Lambaliha
Tartu . . .	38—43	18—30	20—40	25—38
Pärnu . . .	35—40	25—40	20—40	30—42
Valga . . .	34—37	30—40	20—30	30—35
Võru . . .	39—42	25—40	25—35	30—40
Rakvere . .	36—44	25—42	20—40	38—43
Narva . . .	41—43	33—55	40—50	40—42

Nahahinnad. Nahahinnad on üldiselt lõdvenenud. Veiste toornahad maksuvad praegu 64—67 snt kg, vasikanahad kr 3.25—3.50 tk., lambanahad kr. 2—2,5 tk. ja hobusenahad kr 7—11 tk.

KANAMUNATURG — EGG MARKET.

Kanamunade turul Inglises muutus seisukord möödunud nädalal vähe nõrgemaks, kui see oli eelmisel nädalal. Suurenenud kanamunade sisseveo, eriti Poolast ja Rumeeniast, ja nõudmise tagasihoidlikkuse tõttu tekkis senises peagu pidevas hindade kõvenemises seisak ja isegi suund nõrgenemisele. Üldiselt jäid aga kanamunade hinnanoteeringud püsima.

Meie eksportmunade hinnaks noteeriti endine hind, s. o. kr 0.60 kg franko kogumispunkt. Seega maksavad eksportörid vähemalt:

50 gr raskustest munadest	30 snt kümme
55 " " "	33 " "
60 " " "	36 " "

Kanamunade sissevedu Inglisse oli juulis 10% võrra suurem kui möödunud aasta samal kuul. Sissevedu suurenes peamiselt Hollandist, Taanist, Eestist ja Norrast. Käesoleva aasta seitsme kuu vältel ulatub kanamunade sissevedu Inglisse 10 608 889 s. sajale (s. sada = 120 tk.), möödunud aasta sama aja 10 293 861 s. a. vastu; seega suurenemine 3%. Meie kanamunade väljavedu Inglisse oli käesoleva aasta seitsmel kuul 19 315 400 tk. m. a. 12 897 600 tk. vastu.

Siseturul kõvenesid kanamunade hinnad mõningates linnades. Nii maksusid keskmise suurusega kanamunad möödunud nädalal snt paar: Tallinnas 7—9 snt, Tartus 8—9 snt, Valgas 8—9 snt, Rakveres 8—9 snt, Pärnus 7—8 snt ja Võrus 8—9 snt paar.

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Hiljuti alustas tegevust piimahinna noteerimiskomisjon, kuhu kuuluvad kaks liiget Põllutöökojast, kaks liiget Kaubandus-tööstuskogust, Põllutöoministeeriumi esindaja ja ühistegeliste piimatallituste esindaja. Komisjon käib koos piima hinda noteerimas kord nädalas. Noteerimiskomisjon noteerib rööskpiima liikide hinnad 1 liitri eest, millega piimatootjad müüvad oma piima piimakauplus-

tele ja linna piimatallitustele kohapeal kauplustes ja piimatallitustes, kust see müüakse edasi piimana.

Noteerimise aluseks võetakse komisjoni liikmetele teadaolevad vastavad tegelikud hinnad. Noteerimisele kuuluvad järgmiste piimaliikide hinnad:

Esimese valiku rööskpiim: a) lahtiselt piimakauplustele, b) lahtiselt piima-

tööstustele, c) pudelis piimakauplustele ja d) pudelis piimatööstustele.

Teise valiku rööskpiim: a) lahtiselt kauplustele ja b) lahtiselt piimatööstustele.

Vastavalt nendele alustele ja liikidele noteeris komisjon 26. augustil s. a. hindadeks Tallinnas eelmise nädala eest järgmisi piimahindu: I valiku rööskpiim kauplustele 8 senti ja piimatööstustele 7 senti liiter. II valiku rööskpiim — kauplustele 7 senti ja piimatöös-

tustele 5,5—6 senti liiter. Pudeli piima hinda ei noteeritud, kuna seda komisjoni andmetel Tallinnasse pudelites otse tootjatek müügile ei tule.

Vaatamata sellele, et kindlustatud võihinna taset tõsteti kr. 1.30-le kg eest, ei järgnenud sellele piimahinna tõusu. Võihind tõusis 10 sendi võrra kg-lt, mis teeb ligikaudu 0,5 senti liitri piima kohta. Piima järgi nõudmine oli Tallinnas möödunud nädalal vilude ilmade ja odavate marjade rohkuse tõttu vähene.

TERAVILJATURG — GRAIN MARKET.

Maa ilma teraviljabörside noteeringud püsivad juba kauemat aega uue lõikuse kujunemise mõju all. Ehkki praegu peetakse üldiselt teraviljaturgu kindlaks, esinevad siiski üksikuid päevadel saagiandmeid ja koristamisaegeist ilmastikuoludest olenevalt noteeringuis kas tõusud või langused. Möödunud nädala nisuhinnad näitasid üldiselt tõusutendentsi, rukki hind püsis eelmise nädala tasemel, kuna maisi hind kaldus langusele. Nii noteeriti tähtsamail teraviljabörsidel järgmised hinnad kr kv kohta (sulgudes eelmise nädala hinnad):

rukis: Chicago 6.08 (5.90), Winnipeg 5.40 (5.41), Hamburg (La Plata) 6.48 (6.42);
 nisu: Chicago 11.82 (11.62), Winnipeg 11.55 (11.06), Liverpool 10.87 (10.59);
 mais: Chicago 10.67 (10.75).

Üldisele nisuturu olukorrale mõjub parandavalt ka Kanada ametlik hinnang, mille järgi k. a. nisutoodang osutub tunduvalt madalamaks esialgsest hinnangust. Nii tõuseb sealne nisutoodang ametlikul hindel 86 milj. kv, mis on kõrgem möödunud aastast 11 milj.

LINATURG — FLAX MARKET.

Linakaubanduse eriajakirjade andmetel on lina külvipindalad ja hektaarisaagid kõigis linakasvatustes kaesoleval aastal suuremad kui 1934. a. Ainult Venemaal on lina külvipinnad viimaste andmete järele 40 000 ha võrra vähemad kui 1934. a. Lisaks neile andmetele on teateid, et on olemas tagavara-sid veel möödunud aasta lõikusest: Vene linamonopolil 10 000 tn, Läti linamonopolil umbes 1 500 tonni, Leedus umbes 500 tonni ja väiksel määral ka Lääne-Euroopa riikides.

kv, kuid jääb siiski 10 milj. kv võrra väiksemaks viimase 5 a. keskmisest saagist.

Üldiselt valitseb praegu börsidel huvi puudumine suuremateks tehinguteks, sest importijates maades siseturu varustamises on suurenenud praegu oma teravilja osatähtsus ja selle tagajärjel on vähenenud ka välisvilja sisseveo vajadus.

Sest ajast, mil Argentiina muutis oma müügikorralduse ja hakkas nõudma oma nisu eest senisest kõrgemat hinda, on suurem sealse nisu importija — Inglise — loobunud ostudest Argentiinast ja huvitatud enam Prantsuse, Rootsi ja Vene pakkumistest.

Maisi uue lõikuse ilmumisega turule on langenud maisihinnad, sest k. a. arvestatakse keskmise kuni hea maisitoodanguga, millel on kohe otsene mõju kujunevatesse hindadesse.

Väikemüügihinnad siseturul (kr 10 kg):

	Tallinn	Tartu	Rakvere	Pärnu	Valga
rukis	1.15	1.10	1.25	1.10	—
nisu	1.40	1.30	1.45	1.40	—
oder	1.00	0.90	0.95	1.00	0.90
kaer	0.90	0.85	0.90	1.00	0.80
rukkijahu	1.35	1.20	1.45	1.25	1.20
nisujahu	1.85	1.80	1.80	1.70	1.80

Lääne-Euroopa tööstusriikide ketrajad on linaostudega tagasihoidlikud, kuna neil ketramata tagavarasid praegu veel on, ja kuna nad talve alul loodavad maailma linaturul üldise pakkumise suurenemist, mis peaks tooma hindade osalise nõrgenemise.

Vene ja Läti linamonopolid, kui kõige suuremad müüjad linaturugudel, ei ilmuta praegu mingit kalduvust linahindade allalaskmiseks ja kumbki neist ei ruttu omade praeguste tagavarade müümisega. Sellepär-

rast kestab Euroopa linakaubanduse keskustes kõikjal suvine vaikus. Hindu noteeritakse ainult nimeliselt.

Huvitav on märkida veel, et enne linakaubanduse uue hooaja algusest Leedus ja Tšehhoslovakkias on käsil linakaubanduse ümberkorraldamine tsentraliseerimise suunas. Leedus kavatakse lina väljavedu koondada kahe äri kätte, kellest üks oleks sealne tarvitajate ühisuste keskuhisus „Lietukis” ja teiseks asutatakse era-linaeksportöride liit. Tšehhoslovakkias kavatakse murtud ja ha-

ritud lina müüke koondada ühe ettevõtte — erilise linastündikaadi kätte.

Venes on käimas hoogne kihutustöö, mille juhtlauseks on: „Vene lina peab saama kõige paremaks maailmas.”

Eestis valitseb linakaubanduses vaikus, kuna talupidajad kõik omad tagavarad juba kevadel jõudsid müüa ära.

Arvestades praeguse olukorraga välisurgedel, võiks kaupmehed talupidajale praegu maksta ristna standardsordi 1 kg eest kuni 125 senti (s. o. 1 kaalu eest kuni kr. 204.—).

AEDVILJATURG — VEGETABLE MARKET.

Aedviljaturul hakkab esiplaanile kerkima õunte müük. Käesoleval aastal hliines õunte turuleilmumine kahe nädala võrra võrreldes möödunud aastaga. Neil põhjustel ei ole loota, et meilt õunu suudetakse saata Soome augusti jooksul lubatud kontingendi ulatuses (40 tonni). Järelikult jääb osa ja vist suurem osa augusti kontingendist septembri arvele, mil kontingent on samuti 40 tonni. Neil põhjusil võib loota, et septembris on võimalik vedada meilt õunu Soome vähemalt 60—70 tonni. Seega muutub siis meie õunte eksport Soome peagu ühtlaseks septembris, oktoobris ja novembris. Hinnad pole seni veel kujunenud välja, kuid loodetavasti jäävad nad püsima vähemalt möödunud aasta hinnatasemele. Paremate õunte hind võib

käesoleval aastal isegi kerkida, kuna tänava õunad on palju väiksemad ja ka plekilisemad võrreldes möödunud aasta õuntega. Häid suviõunu müüdi Tallinna turul 20—30 snt kg, keskmisi 15—20 snt kg ja viletsamaid 10 snt kg.

Kurgihinnad näitasid juba tõusu. Neid müüdi hulgi- 80—150 snt 100 tk ja jaemüügil 1—2 snt tk. Tomati hind aga langes tunduvalt. Keskmiseks hinnaks tomatitel oli käesoleva nädala ajal 35—40 snt kg. Lillkapsast toodi turule vähe, mille tõttu hind tõusis. Kaalikaid ja sibulaid müüdi 10—12 snt kg, peakapsaid 5—8 snt kg, pohle 12—13 snt ltr, punaseid sõstraid 8—10 snt ltr ja tikreid 10—15 snt ltr.

SÜGISENE OSTUVÄETISTE TURG. — FERTILISER MARKET.

Majandusliku olukorra paranemisega on taludes märgata alates käesoleva aasta kevadest juba suuremat huvi kunstväetiste ostu ja tarvitamise vastu. Teraviljamonopoli sisseseadmistest saadik on tootjale hind enam-vähem kindlustatud, milline püsib tasuvuse piires ja mis õhutab põllumeest hoolitsema enam kasvuolude ja väetamise eest. Väetamise eest hoolitsemine puutub silma eriti käesoleva aasta sügisel, kus kauplustest müüdiv kunstväetise hulk ületab tunduvalt eelmised aastad.

Sügisel tarvitataivate kunstväetiste hinnad on toodud tabelis, millest nähtub, et kevadega võrreldes on kallinenud superfosfaat ja kaali — esimese hinnatõus on väikemüügil 10 senti kotilt ehk 2% ja teisel

50 senti ehk 5,3%. Segafosfaat ja fosforiit on jäänud kevadisele hinnatasemele. Kaali hinnatõusu on kutsunud esile kaalisindikaat, kes püüab tasakaalustada väljamüügihindu kõigis kaalit importivates riikides. Et siiani kuulusime riikide hulka, kus oli kaalihind teistega võrreldes madalam, siis oleme ka nüüd ühed esimestest, keda puudutab otseselt sündikaadi müügi poliitika.

Ostuväetiste väikemüügi hinnad ETK-s ja Tall. Majandusühisuses (kr kott — 100 kg).

	Sügisel		Kevadel		Hinnatõus	
	1935	1935	snt	%	snt	%
superfosfaat, Rootsi	5.00	4.90	10	2		
„ Vene	4.70	—	—	—		
segafosfaat	4.20	4.20	—	—		
fosforiit	3.20	3.20	—	—		
kaalisool 40%	9.85	9.85	50	5,3		

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

EUROOPA RAUAMAJANDUSE UUS AJAJÄRK. NEW PERIOD IN EUROPEAN IRON ECONOMY.

Rahvusvaheline terasekartell (J. R. E. G; kuhu on ühinenud Prantsuse, Saksa ja Belgia-Luksemburgi terase- ja rauatööstused) ning Inglise raua- ja teraseliit (British Iron and Steel Federation) sõlmisid Londonis k. a. 31. juulil, vastavalt Brüsselis 26. juulil lõppenud eelläbirääkimistele, välisturgude korraldamise ja siseturgude kaitse lepingu. Leping jõustus 8. skp. ja on sõlmitud 5 aastaks.

Turgude territoriaalne kaitseüsteem, millest terasekartell tarvitas senini ainult Euroopa mandri suhtes, laieneb nüüd ka Inglisele. Lepingu järgi Inglise saab tunduvalt paremusi. Rahvusvahelise terasekartelli kuuluvate Euroopa mandriikiude rauatööstuse rauaeksport Inglisele ulatus i. a. 1,37 milj. tn, kuid lepingu järgi selle kvooteks on määratud lepingu esimeseks aastaks ainult 670 000 tn ja järgmisel neljal aastal a 525 000 tn aastas. Kompensatsiooniks Inglise katkestab võitluse välisturgudel ja allub terasekartelli kontrollile. Inglise terase ja raua eksportkvote ei ole veel lõplikult määratud kindlaks, kuid arvatakse, et aluseks võetakse 1934. a. välja-vedu, mis oli õige kõrge (2,25 milj. tn.). Peale selle Inglise saab soodustusi turumahu juurekasvu jaotamisel raua ja terase mineku võimalikul suurenemisel välisturgudel.

Inglises loodetakse, et ainult sisseveo piiramise arvel Inglise terasetööstus suudab tösta tööliste arvu 40 tuh. ja mäetööstus 10 tuh. võrra; teatud määral laiuvad ka teised harud.

Vastutasuks Inglise peab alandama kehtivat tollitariifi rauale umbes $\frac{1}{3}$ võrra. (Leping on sõlmitud tingimusel, et tollitariifid lepingus ettenähtud kaupadelt viiakse tase-mele mitte üle 20% ad valorem ja teiseks — luuakse korrapärane sisseveokontroll. Inglise valitsuse otsuste kohaselt 8. ja 15. skp. raua tollitariife ongi juba vähendatud. Inglise valitsus vähendas tähendatud kuupäevast tolle valtsraualt ja teraselt ning nende poolvalmissaadustelt 20%-ni (ad valorem). Tolle alandati tingimusel, et juhul, kui Iron and Steel Federation ning rahvusvahelise terasekartelli vahel sõlmitud leping täies ula-

tuses ei jõustu, siis tühistatakse omakorda ka tollimäärade alandus. Peab märkima, et Inglise valitsus üldse aitas kaasa koostöö korraldamisele Inglise tööstuse ja rahvusvahelise terasekartelli vahel. Inglise, kelle arvele langes umbes $\frac{1}{5}$ maailma rauaeksportidist, tänu eriti devalvatsiooniga saavutatud soodsamale seisukorrale, võis alati ja kerge vaevaga hindadestõstmise püüded ajada murja. Nüüd lepingu kohaselt terasekartell kontrollib kogu 100% Euroopa ja 80% maailma raua-väljaveost. Nii hinnatõstmine ei sünnita enam suuri raskusi. Saksas arvestatakse hinnatõstmise võimalusega rauale isegi 10 RM võrra tonnilt, mis annaks terasekartellile lisatulusid umbes 100 milj. RM aastas. Selle juures leitakse, et väljaveokoguse vähenemine kõrgemate kartellihindade juures olevat otsustarbekam kui koguse suurenemine terava konkurentsi ja sellest tingitud madalate hindade juures. Monopolihindade sisseseadmise võimalus osutus terasekartellile arvatavasti peamiseks põhjuseks Inglisele soodustuste andmisel. Inglises avaldub juba nüüd hindade tõusu tendents. Kuidas ühenduses arvatava ja nüüd teostamist leidnud koostööga ning monopoliseisukorraga maailma raua- ja teraseturul börs hindas Inglise raua- ja terasetööstuse väljavaateid, ilmneb aktsiakursside intensiivsest tõusust. Tähtsamate ettevõtete aktsiakursside seis 31. juulil k. a. ja sama aasta alul oli järgmine:

2. I 1935. 31 VII 1935.

Baldwins	(4/—)	5/8	7/8
Guest, Keen	(1 ½)	18/6	30/—
South Durham	(1 £)	35/—	47/6
South Durham B	(1 £)	16/8	26/8
Stewarts & Lloyds	(1 £)	29/—	32/6
United Steel	(1 £)	28/6	33/6
Vickers	(6/8)	10/—	15/—

Mil määral mainitud lepingu tagajärjel tõusevad hinnad maailmaturul, on praegu raske ütelda. Tuleb arvestada seda, et terasekartelli kontrolli alla kuulub ainult pool maailma rauatoodangust.

Hindade tõusu võivad edaspidi takistada väljaspool kartelli seisvad P.-Am. Ühendrii-

gid, kelle rauatoodang on maailmatoodangust 30%, peale selle N. Vene (10%) ja Jaapan (4%), kes raua ekspordis seni ei etendanud kuigi suurt tähtsust.

Peale Inglise liitumist ootamata kiirelt ühines sellega terasekartelli mõjul ka Poola. Viimane saab liitumise tõttu terasekartelliga ekspordi kvooteks 350 000 tonni aastas, kusjuures ta on kohustatud terasekartelli hindadest pidama kinni.

Loomulikult on veel küsimusi, mis vajavad lahendust, eriti Inglise väljaveo kvootes suhtes, kuid ollakse kindlal arvamisel, et aasta lõpuks kõik seni veel kõplikult otsustamata küsimused leiavad rahuldava lahenduse, et ei tarvitse kasutada äraõitlemise klauslit. (Viimane õigustab lepingust loobuma, kui aasta lõpuks väljaveo koguses ei jõuta kokkuleppele.

Tähelepanu väärivad veel asjaolu, et viimati Brüsselis asetleidnud läbirääkimistel pikendati 5 aasta võrra ka rahvusvaheline

rööpakartell (J.R.M.A.). Selle kartelli mõju, kuhu Inglise kuulus juba varemalt, suurenes nüüd Poola liitumisega (kes osutub tähtsaks rööpatootjaks) ning Tšehhoslovakkia, Austria ja Ungari liitumisega. Arvestatakse ühtlasi ka P.-Am. Ühendriikide võimaliku liitumisega. Brüsseli informatsiooni kohaselt on oodata samuti soodsaid läbirääkimiste tulemusi rahvusvahelise traadikartelli (J.W.E. C.O.) ja Inglise traaditööstuse vahel ookeanitaguste turgude jaotamise küsimuses. Kokkuleppe tulemus peab võimaldama teatud eksporthinna tõusu. Loodetakse, et järgmistel läbirääkimistel rahvusvahelise traadikartelli ja Inglise traaditööstuse vahel läheb korda jõuda kokkuleppe ka traadituru korraldamise küsimuses.

Mainitud muutused Euroopa raua, terase ja nende saaduste majanduses, kujutades endast uue majanduspoliitilise ajajärgu algust sel alal, võivad tunduvalt riivata raua- ja terasesisseveomaade huvisid ja väärivad seepärast teravat tähelepanu.

TÖÖTAOLU VÄLISMAIL.

UNEMPLOYMENT IN FOREIGN COUNTRIES.

Rahvusvaheline Tööstööbüroo avaldab järjekindlalt kokkuvõtteid töötaolu kohta üksikutes riikides ja arvutab ühtlasi nende alusel rahvusvahelise töötaolu indeksi. Töötaolu seis maailmas k. a. mais, võrreldes eelmiste aastatega, iseloomustavad järgmised indeksarvud:

Rahvusvaheline töötaolu indeks
(sesoonne liikumine kõrvaldamata;
1929 = 100)

1935. a.	191
1934. a.	208
1933. a.	277
1932. a.	280
1931. a.	206
1930. a.	142
1929. a.	78

Siit nähtub, et majanduskriisi raskema perioodiga võrreldes (1932—33. a.), mil töötaolu ületas 1929. a. seisuga ligi 3-kordselt, töötaolu on tublilt lüüdnud tagasi, kuid püsib siiski majanduskriisielise seisuga võrreldes ligi 2 korda kõrgemal tasemel. Aasta alul töötaolu rahvusvaheline indeks oli 235. Peamiselt sesoonitõõde mõjutusel mais indeks langes 191-le.

Üksikutes riikides olukord on tunduvalt

lahkuminev. Inglise, kus 1932. a. keskmiselt töötuid oli 2,3 milj., k. a. juunis langes töötute arv 1,6 milj.-le. Ka lühendatud tööajaga ja ajutiselt töötajate arv on langenud ca 600 tuhat kuni 370 tuhat-le. Veel suuremal määral on lüüdnud korda vähendada tööpuudust Saksas, kus k. a. juulis oli registreeritud töötuid 1,8 milj. 1. a. sama kuu 2,4 milj. ning 1932. a. keskmiselt 5,6 milj. vastu.

Töötaolu vähenemist võib konstateerida veel Itaalias, Belgias, Taanis, Soomes, Norras ja Rootsis.

Prantsuses on lugu vastupidine. Abisaajate töötute arv ületas seal k. a. juulis ca 60 000 võrra 1. a. seisuga (381 217: 320 427). Võrreldes 1932. a., mil mujal maailmas tööpuudus oli jõudnud haripunktile, töötaolu ületab Prantsuses k. a. tunduvalt tolaeagset seisuga. Nii oli abisaajaid töötuid 1932. a. keskmiselt 273 412, k. a. juulis (kus sesoonitõõde mõjutusel töötaolu on aastakeskmisest madalam) oli neid 381 217. Tööotsijate arv on k. a. samuti suurem (juunis 433 354) 1932. a. keskmisest (308 096).

Seisukorra raskenemist on märgata veel Poolas, Tšehhoslovakkias ja Hollandis

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

SOOME.

Soome majandus 1935. a. teisel veerandil.

Economic Conditions in Finland During Second Quarter of 1935.

Põllu- majandus. Põllumajanduse olukord püsis aruande veerandil ligikaudselt endisena. Põllumajandus- ja karjasaaduste odavad hinnad maailmaturgudel mõjutasid madaldavalt ka siseturu hindu ja põhjustasid Valitsuse toetuste jätkamist. Preemiad püsisid üldiselt endistes piirides. Väiksemaid kõikumisi oli või- ja juustupreemiate ning preemiate maksmises või mittemaksmises teatud väljaveo-artiklitelt, mis läinud kindlasse riiki (munad Saksa, juust P.-Ameerikasse, suits. sealiha Inglisse). Uue preemia tui k. a. juure preemia pödralihalt. Karjatoodete väljaveos näitab jätkuvalt tagasiminekut peekon, sest Inglises vähenes kontingent ja uusi turge ei ole sealihale leitud. Lootused N. Venele ei täitunud. Sealihahind oli siseturul seetõttu kohati isegi alla I s. loomaliha hinna.

Teiste toodete väljaveos olukord oli parem, eriti juustule.

Mis puutub vilja, siis näis 1934. a. saagi kokkuvõtete järele, et turg varustatakse täielikult oma rukkiga ja suurelt osalt ka nisuga. Ühenduses sellega tekkis aruande veerandil Eesti rukki ostu vastu, ajalehtedes tugev kihutustöö, mis sündis kehtiva kaubaleppe alusel. Arvestades rukki tagavarade suurusega, Valitsus pidi panema kehtima erakorraliselt ka rukkisisseveo reguleerimiseaduse, et rukki sissetoomisega mujalt ei tehtaks võimatuks lepingus ettenähtud rukkiost Eestist. Eesti rukkiostu lõpul selgus aga, et siseturg tarvitab veel palju välisrukki ja selle järele anti rukki sissevedu jälle vabaks. Väljaveateed uueks viljasaagiks on mulluseist väiksemad. Juuni kokkuvõtete järele olid väljaveateed järgmised (5 = keskmine saak):

	1934	1935
Rukis — Rye	6,1	5,1
Kaer — Oats	5,8	4,6
Oder — Barley	5,6	4,8
Sügisnisu — Winter Wheat	5,1	5,3
Kevadnisu — Summer wheat	5,8	5,3
Kartul — Potatoes	5,8	5,1
Segavili — Mixed crop	5,7	4,8
Aasahein — Meadow hay	4,6	5,—

Tööstus. Tööstuse areng jäi aruande veerandil veidi pidurduma; juunis oli tunda tagasiminekut, mis mõjutas ka üldkokkuvõtet. Suurem tagasiminek oli saeveskites. Toodang väärtus langes samuti ühenduses puumaterjali hindade langusega.

Tööstustoodangu indeks (1926=100).

	Kogus:				Väärtus:			
	1932	1933	1934	1935	1932	1933	1934	1935
aprill	105	114	133	141	89	92	115	117
mai	100	130	133	141	82	99	115	116
juuni	99	117	136	129	81	98	118	106
II veerand	101	117	134	137	83	96	116	113
I „	97	110	127	141	83	89	110	117

Siseturgu varustava tööstuse toodang k. a. II veerandil (indeks 1926=100).

Production of Industries Working for Domestic Market, Second Quarter (Indexes; 1926 = 100).

	Kogus — Volume			
	1932	1933	1934	1935
Metallkaup masinad — Metal goods, machines	85	96	108	104
Ketrustooted — Spinning products	95	118	134	150
Nahad, saapad — Leather, shoes	106	136	147	180
Ehitustarbed — Building materials	82	97	115	127
Toit- ja maitseained — Foodstuffs and Stimulants	91	118	125	134
Keskmine — Average	97	117	129	138
	Väärtus — Value			
	1932	1933	1934	1935
Metallkaup, masinad — Metal goods, machines	84	95	104	110
Ketrustooted — Spinning products	92	112	132	144
Nahad, saapad — Leather, shoes	83	105	121	135
Ehitustarbed — Building materials	77	86	105	117
Toit- ja maitseained — Foodstuffs and Stimulants	97	119	124	132
Keskmine — Average	90	106	119	128

Siseturgu varustava tööstuse toodang on kõikidel aladel suurem, kui I. a. samal veerandil. Võrreldes k. a. esimese veerandiga, läks see areng teisel veerandil siiski veidi tagasi (koguselt 140:138, väärtuselt 130:128).

Eksporttööstuse toodang osutus samal ajal langust nii koguselt kui väärtuselt. Saeveskite toodangu indeks oli 1934. a. II veerandil 91, 1935. a. I veerandil 93 ja II veerandil ainult 81. Aruande veerandil saeti vähem umbes 30 000 std. Hinnad püsisid madaladena, väikese paranemistendentsiga. Müügitehni-

guid oli aruande veerandil õige palju. Juuni lõpuks oli müüdnud 610 000 std. eelmise aasta 725 000 ja 1933. a. 690 000 std. vastu.

Puu-töötlemistööstuse areng oli üldjoontes soodsam. Võrreldes 1934. a. II veerandiga, toodang osutus kasvu: 1) vineer — 34 900 m³ — 42 900 m³-le, 2) tselluloos 257 milj. kg. — 259 milj. kg-le, 3) paber 104 milj. kg. — 110 milj. kg-le. Ühenduses Põhjamaade puupapi valmistajate vahel sõlmitud toodangu piiramise kokkuleppega puupapi toodangut vähenemisele 82 milj. kg — 72 milj. kg-le. Paberitööstuse toodete hinnad püsisid madaladena.

Eksportitöööstuse toodang k. a. II veerandil (indeks 1926=100)

Production of Industries Working for Export, Second Quarter. (Indexes 1926 = 100).

	Kogus — Volume			
	1932	1933	1934	1935
Puukaup — Timber products . . .	65	75	91	81
Paberitooted — Paper products . .	186	199	234	237
Keskmine — Average	107	118	141	136

I veerandil — I Quarter 141

	Väärtus — Value			
	1932	1933	1934	1935
Puukaup — Timber products . . .	49	61	87	67
Paberitooted — Paper products . .	121	127	152	141
Keskmine — Average	74	84	111	94

I veerandil — I Quarter 102

Sise-kaubandus. Sisekaubandus näitas võrreldes eelmiste aastatega jätkuvat vilgastumist läbikäikudes, olles mõnevõrra väiksem ka I veerandi indeksitest. Sisekaubanduse väärtuse võrdlemisi suur kasv (indeks 116 — 128-le), nagu nähtub järgnevast tabelist, on seletatav osalise hindade tõusuga.

Läbikäigu väärtus (indeks 1926=100)

Indexes of Turnover Value; 1926 = 100.

	1931	1932	1933	1934	1935
aprill	96	94	100	114	126
mai	97	96	109	115	133
juuni	97	98	106	121	126
II veerand	97	97	105	116	128
I	92	85	100	121	131

Konkursside ja protestitud vekslite arv näitas jätkuvat vähenemist, kuid k. a. I veerandiga võrreldes vekslite protest on tõusnud.

Välis-kaubandus. Poole aasta väliskaubanduse bilans osutus ebasoodsaks, andes passiivsuse 28 milj. Smk. eelmise aasta tugeva aktiivsuse asemele (ca 800 milj. Smk.), I veerandi passiivsust, mis ulatus 47 milj. Smk., ei suutnud katta II veerandi väike aktiivsuse (19 milj. Smk.).

Puumaterjali müügitehingute sooritamisel, mis tänava viibisid kaubanduspoliitilistel põhjustel, loodetakse edaspidi bilansi paranemist.

Teise veerandi sisseveo väärtus oli 1 333 milj. Smk.; sellest moodustasid toorained, masinad ja muud tootmisvahendid väärtuselt 864 milj. Smk. ning tarbeained 519 milj. Smk.

Tähtsamate ainete sissevedu I poolaastal (tn.)

Imports of Principal Commodities, First Half-Year (in tons).

	1930—34	1935
Toores puuvill — Raw cotton	3 785	4 884
Lambavill — Sheep wool	781	1 223
Raud, kangides — Iron, bars	5 017	14 663
Raud, plaatides — Iron, sheets	10 532	18 538
Autod (arv) — Automobiles (number)	1 217	2 028
Kivisüsi, koks — Coal, coke	333 119	342 945
Nahad — Hides	2 515	5 367

Väljavedu, mis 1934. a. II veerandil ulatus väärtuselt 1 522 milj. Smk., langes 1935. a. II veerandil 1 401 milj. Smk-le. Paberitooted näitasid sealjuures kasvu 570 milj. Smk-lt 586 milj. Smk-le, kuid puumaterjali väljavedu langes rohkem — 734 milj. Smk-lt — 611 milj. Smk-le. Langust jätkas ka karjasaaduste väljavedu (101 milj. Smk. : 95 milj. Smk.). Väljaveos Briti osatähtsus kasvab edasi, kuid kasvu näitab ka kaubavahetus P.-Am. Ühendriikidega ja Saksaga.

Rahandus. Rahaturu seisukord on kindel. Finances.

Hoiusummasid oli pankades aruande veerandi lõpuks 13 900 milj. Smk. ehk 700 milj. Smk. võrra rohkem kui aasta eest. Aruande veerandil ulatus hoiusummade tõus 250 milj. Smk. Kasv leidis aset peamiselt hoiukassade ja pankade kaudu. Raha nõudmine pankadest oli väiksem kui pakkumine — vahe oli aruande veerandi lõpuks 404 milj. Smk., milles oli aruande veerandi kasv 112 milj. Smk. Välismaa saldo vähenemise ja võlakohustuste vähenemise tagajärjel kasvatisid kassatagavarad k. a. I veerandil 349 milj. Smk. — 550 milj. Smk-le, mis näitab, et ligi 50% kommertspankade omakapitalidest on turule paigutatamata. Maksusuhe välismaaga on veidi nõrgenenud, kuid üldiselt siiski väga hea. Saldo Soome kasuks kasvas 1934. a. II veerandiga võrreldes 1 341 milj. Smk. 1 573 milj. Smk-le. Soome mark jälgis naela kurssi. Marga väärtus kullas, mis I veerandil arvestati 50,4% al pari, tõusis II veerandil 50,6%-le.

SVEITS.

Piiratud tollialandus puuvillalõngalt Šveitsis.

Limited Reduction of Tariff on Cotton Yarn in Switzerland.

Šveitsi liiduvalitsuse otsusega 30. juulist s. a. kehtima pändud (tagasiulatava jõuga 1. juulist s. a.) erakordne tollialandus šveitsi tollitariifi nr. 348-s ettenähtud puuvillalõngale (lihtlõng, nr. nr. 20—119 incl.) fr. 3.—100 kg-lt, üldtoll fr. 30.— pro 100 kg asemel. See alandatud toll on kehtiv importöridele, kes tõestavad, et nad on ostnud sisemaal produtseeritud samasugust lõnga. Vahekord ostetava sisemaa lõnga ja alandatud tolliga sisse vedada lubatava lõnga koguste vahel määratakse tollivalitsuse poolt.

Kõnesolevat sorti puuvillalõnga veab šveitsi väga palju ka välja, nagu selgub järgmistest andmetest:

Sissevedu — Imports.		
	Kv. — Quint.	1000 fr. — 1000 fr.
1933	17 150	6 325
1934	22 405	7 755
1935*)	11 470	3 769

Väljavedu — Exports.		
	Kv. — Quint.	1000 fr. — 1000 fr.
1933	15 350	4 719
1934	44 245	13 660
1935*)	18 595	6 535

Suurimaks šveitsi varustajaks on Inglise, kust 1934. a. veeti sisse 19 500 kv 6,7 milj.

*) 6 kuud — 6 months.

fr. väärtuses (peale selle Saksast ja Austriast à 1 040 kv, ja väiksemal määral Prantsusest, Itaaliast, Belgiast). Tänavu I poolaastal veeti sisse Inglisest 10 130 kv 3,4 milj. fr. väärtuses. Ülejäänud osa sisseveost langeb Saksale, Austriale, Prantsusele (igale umb. 360 kv) ja Itaaliale.

Väljavedu läks peamiselt Saksa, sinna väljavedu oli eriti suur 1. aastal ja k. a. esimestel kuudel (1934. a. 35 100 kv 10,8 milj. fr. eest, käesol. aasta I poolal — 14 170 kv 5,2 milj. fr eest, s. t. mõlemal ajavahemikul 75—80% üldväljaveost). Järgmise suurema ostjana esineb Rumeenia.

Märkida võiks, et tollistatistika väljaannetes märgitud keskmised hinnad sisseveo kohta, mis mõeldud franko šveitsi piiri ilma sisseveotollita, muutuvad väga tunduvalt üksikute maade järgi, nagu nähtuk järgmistest arvudest (šv. frangid):

	Inglise. England.	Saksa. Germany.	Austria. Austria.	Prantsuse. France.	Itaalia. Italy.
(100 kg. eest — per 100 kg.)					
1934	344	431	398	303	195
1935*)	332	339	343	268	191

*) I poolaasta — First half-year.

BELGIA.

Piimapulbri sisseveo tingimused Belgias.

Regulation of Milk Powder Imports into Belgium.

Piimapulbri sissevedu on Belgias kontingenditud. Sisseveoloa saamiseks Belgia im-

portör peab pöörduma põllutööstusministeeriumi poole.

LEEDU.

Majandusliikude suhete arendamine Palestiinaga.

Development of Economic Relations with Palestine.

Majandusliikude suhete kindlustamiseks Leedu ja Palestiina vahel kavatsetakse lähemal ajal asutada Leedu-Palestiina Kaubanduskoda ja Lietuvos Bankas'e osakond Pales-

tiinasse. Transportkulude vähendamiseks tahetakse seada sisse uus laevaliin otseühendusega Klaipeda ja Palestiina sadamate vahel.

„Lietukise“ tegevuse laiendamine. — Expansion of Activities of „Lietukis“.

Import-eksportühisus „Lietukis“ vedas välja 1934. a. ligikaudu 2 milj. tsentnerit teravilja 13,5 milj. liti ja kaunvilja 59 640 tsent. 1,2 milj. liti väärtuses. Väljaveost saadud hinnad olid alla sisseostu hindu. „Lietukis“ on valitsuse poolt volitatud vilja ostma üles ja deviiside muretsmise otstarbel vedama

vilja välja. Väljaveost tekkiva puudujäägi katab valitsus. Peale selle on „Lietukis“ asunud ka linaekspordi organiseerimisele ja õhutab Leedu põllumeeste keskel kunstväetise tarvitamist. „Lietukise“ üldlääbikäik 1934. a. oli 37,6 milj. litti.

TSEHHOSLOVAKKIA.**Teravilja hindade kindlaksmääramine. — Fixed Prices of Grain.**

Uue teraviljasaagi jaoks on rukki ja nisu hinnad määratud kindlaks järgmiselt (sulgudes 1934. a. hinnad):

Nisu ülesostuhind, kvaliteedikaal 79 kg.:

Prahas	164	(164) Kš.
Brnos	160	(156) "
Nové Zamky	156	(148) "
Karschau	154—152	(144—142) "

Rukki ülesostuhind, kvaliteedikaal 70 kg.:

Prahas	125	(125) "
Brnos	120	(119) "
Nové Zamky	117	(109) "
Karschau	115	(105) "

Ostu- ja müügihindade vahet suurendati 1 Kš. võrra, seega on see nisul 9 Kš. ja rukkil 8 Kš.

Puutumata tagavarana nähti ette 20 000 vagunit nisu, mis peab alati seisma ladudes.

Austria majandus 1935. a. II veerandil.*Economic Conditions in Austria During Second Quarter of 1935.*

Paranemine Austria majanduses jätkus ka k. a. II veerandil. Sisseveo ülekaal esimesel viiel kuul tõusis 133,3 milj. šillingile l. a. sama aja 108,5 milj. šil. vastu; seega suurenemine k. a. 18,5%. Kaubabilansi aktiivsuse tõstmine saavutati osalt väljaveo suurenemisega 6,1% võrra. Koguselt suurenes peamiselt toorainete, nagu rauaärtside ja väävelmulla väljavedu Tšehhoslovakkiasse, peale selle toornahkade, paberi, puumaterjali ja mitmesugust ärtside väljavedu teistesse riikidesse.

Seevastu näitab aga toorainete sissevedu vähenemist 14,2% võrra, mida mõjutab tubaka ja loomatoidu sisseveo tunduv vähenemine. Teiste toorainete, nagu puurvilla, toor-

nahkade, sulgede, karvade, ärtside j. t. sissevedu tõusis.

Valmistoodete osas on väljavedu 2,7% suurem sisseveost. Väljavedu suurenes järgmistele kaupade arvel: puuvillatooted, villane lõng, klaas, tulekindlad telliskivid ja metallkaubad. Seevastu vähenes paber, nahka ja kummikaupade väljavedu. Väljaveo suuremine aitas vähendada tunduvalt seni passiivset kaubabilanssi Ungariga, kuna rasvade ja loomatoidu sisseveo suurenemine tõstis sisseveo ülekaalu Rumeeniaga. Saksa sisseveo pidurdamisega vähenes puumaterjali, vana metalli ja valmissaaduste väljavedu Saksa, Itaalia ostud aga näitasid tunduvalt tõusu, mille tõttu suurenes väljaveo ülekaal 16,6 milj. š-lt — 24,8 milj. š-le.

ITAALIA.**Korporatiivtoimkondade asutamine kontingentide jaotamiseks.***Organisation of Co-operative Councils for Distribution of Import Quotas.*

Valuutakomissari prof. Guarneri poolt moodustati 10 korporatiivtoimkonda, et kiiremalte teostada kontingentimisi. Toimkonnad moodustati järgmistele kaubarühmadele:

1. Õlid, rasvad ja parkimisained;
2. taimekiud ketramise otstarbeks;
3. ärtsid, raud- ja rauajäänused;
4. mitteraua mineraalid, jäänused ja metallid;
5. masinad ja aparaadid;
6. kivisüsi ja koks;
7. toornahad;
8. kummi ja kautšuk;

9. tselluloos ja puumass;

10. mitmesugused sisseveotooted, selle hulgas või, sead, värsked ja külmutatud liha, värsked ja külmutatud kalad, vein, kedratud siid, siidkangad, vask ja selle sulatised kangides ja plaatides, vasktraat, vasktorud, viilid ja rasplid, kampfer, kõvaliim, kalliskivid ja ehteasjad kullast, hõbedast ja plaatinast.

Toimkondade eesotsas seisavad tehnilised eriteadlased. Toimkondades tehakse otsuseid litsentside andmise ja jaotamise kohta äri- listele ettevõtetele.